

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2022 - 2026

Inhoudsopgave

p.1 Openingswoord

Inleiding op het verkiezingsprogramma.

p.2 ODE aan de democratie

Inleiding op het thema

De vier spelers nader bekeken: burgers, gemeenteraad, college van B&W, burgemeester

p.5 ODE aan de mensen

Inleiding op het thema

Leefbaarheid: van vergrijzing naar vergroening, onderwijs, werkgelegenheid, verenigingsleven, zorg, kunst.

Economie: landbouw, toerisme, lokaal ondernemen

p.10 ODE aan onze omgeving

Inleiding op het thema

Natuur en landschap

Klimaat, milieu, energie

Wonen

Verkeer en Vervoer

p.13 ODE aan wat we al zijn

Conclusie

Openingswoord

Wanneer we zoeken naar wat mensen gelukkig maakt, dan heeft Eijsden-Margraten veel te bieden. Het landschap is mooi, de natuur is rijk, het wonen is aangenaam, tradities kleuren het leven van alledag, de levensstandaard is bovengemiddeld, spijs en drank zijn overvloedig, lekker, en dichtbij te halen.

Dat klinkt als een paradijs en op mooie dagen ervaren we dat ook zo. Niet iedere dag, want alles went, ook een goed leven. Op die andere dagen zien we wat ontbreekt, wat beter kan en wat dreigt te verdwijnen. Of we zien het mooie niet meer en maken daardoor dingen stuk.

Daarbij realiseert **ODE** zich absoluut dat het niet voor iedereen even gemakkelijk is en misschien moeilijker wordt de komende tijd.

De laatste jaren werden we ons steeds meer bewust van wat belangrijk is voor ons leven.

- Door de klimaatcrisis die ons leert hoe sterk we afhankelijk zijn van de natuur om gezond en veilig te blijven.

- Door de coronacrisis die veel verdriet en angst bracht, maar ook laat ervaren dat het leven minder hectisch kan zijn, dat je niet elke dag in de auto hoeft te stappen om te gaan werken, dat het niet per se nodig is om naar de andere kant van de wereld te vliegen om een fijne vakantie te hebben. Die crisis maakte ook duidelijk hoe belangrijk school is voor kinderen en dat goed onderwijs geven niet iets is wat je wel even doet. Hij laat zien wat waardevolle beroepen zijn als zorg en politie.
- Door de energiecrisis die ons bewust maakt van de eindigheid van stoffen, waardoor we op zoek moeten naar andere manieren om ons huis warm of juist koel te houden, ons te verplaatsen en ons digitale leven te leiden. Bovendien maakt schaarste duur. Olie en gas vreten aan onze portemonnee.
- Door de wooncrisis die het voor jonge mensen extra lastig maakt om hier een huis te vinden, terwijl we juist jonge mensen nodig hebben om een toekomstbestendige gemeente te blijven.

Op zulke momenten beseffen we wat we waardevol vinden en wat we daarvoor over hebben. **ODE** legt daarom in dit verkiezingsprogramma kwesties voor, waarover we richting toekomst nadenken.

ODE vindt het niet meer van deze tijd om als overheid eenzijdig met oplossingen te komen. **ODE** heeft wel ideeën en een stip op de horizon. Bewust niet heel veel en niet heel expliciet, omdat flexibiliteit en denkruimte nodig is als je inwoners wil betrekken.

ODE ziet een paar algemene punten die gelden voor het overheidshandelen:

- Hou het menselijk
- Ga uit van vertrouwen
- Wees duidelijk zodat mensen weten waar ze aan toe zijn en wat ze kunnen verwachten.
- Kijk naar het brede perspectief. Dus hou bij besluitvorming rekening met het effect van het besluit op andere zaken. Positieve en negatieve effecten.

ODE aan de democratie

Uit onze beginselverklaring:

Politiek is niet voor, maar van de burgers. Dat is niet alleen zo in verkiezingstijd, als we onze stem uitbrengen.

In vier jaar gebeurt er veel dat onze levens beïnvloedt, daarom moet er ook ná de verkiezingen oog en oor zijn voor de meningen in de samenleving. Dat geeft elke meerderheid de verplichting om open te staan voor wat er leeft, om te luisteren naar de minderheid en daar rekening mee te houden.

Dat kan alleen maar eerlijk als het democratisch goed geregeld is, zodat helder is via welke lijnen beslissingen worden genomen en vriendjespolitiek geen kans krijgt.

ODE ziet in het politieke spel **vier spelers**, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en het aan elkaar verplicht zijn om hun rol serieus te nemen. Door elkaar op waarde te schatten en ieder de

ruimte te geven die nodig is, kan er weer vertrouwen in elkaar komen en wordt de democratie sterker.

1 De mensen die in onze gemeente wonen:

De **inwoners** van onze gemeente **kiezen de gemeenteraad** en daarmee de mensen die hun stem zijn binnen het gemeentebestuur. Ze stemmen op wie dat volgens hen het beste kan. De raad praat vier jaar lang namens de mensen die in Eijsden-Margraten wonen. Daarom is het belangrijk dat inwoners mee kunnen denken en de raadsleden voeden met argumenten. **De gemeente heeft haar burgers nodig**. De mensen die hier wonen beschikken over veel kennis, kunde en ervaring die de gemeente hard nodig heeft om tot een goed beleid te komen.

ODE wil samenwerken met de inwoners.

Geluk maken we samen: Inwoners van onze gemeente hebben een goed oog voor wat er nodig is in hun omgeving. De gemeente is er niet in haar eentje verantwoordelijk voor dat daarvoor gezorgd wordt, dat moeten we samen doen. Soms is het voldoende om iets te melden, soms moeten de handen uit de mouwen.

ODE ondersteunt plannen van burgers die in het algemeen belang zijn en het geluk van inwoners bevorderen.

Gesprek in plaats van informatie ontvangen: Als de gemeente duidelijk vertelt wat ze doet en wat ze van plan is, dan weten burgers waar ze aan toe zijn. Echter, alleen zenden door de gemeente en ontvangen door de inwoners is te mager. Eerlijke communicatie nodigt uit tot meedoen en versterkt het vertrouwen in elkaar.

ODE vindt dat mensen vroeg en serieus betrokken moeten worden bij plannen die hen raken.

Een ombudsfunctie helpt: Het kan altijd een keertje misgaan. Dan moeten mensen weten bij wie ze terecht kunnen met hun zorgen, grieven, of bezwaren tegen besluiten.

ODE wil een onafhankelijke ombudsfunctie, omdat die de inwoners een kans biedt om wat hen overkomen is, of dwars zit, bespreekbaar te maken, zonder meteen verwickeld te raken in (formele) juridische procedures.

2 De gemeenteraad

De raad op 1: De raad bepaalt welke kant de gemeente opgaat. Dat doet de raad door het college duidelijk te maken wat hij belangrijk vindt en hoeveel geld daarvoor beschikbaar is. De raad moet ook bekijken of het college van burgemeester en wethouders doet wat is afgesproken en niet meer geld uitgeeft dan ervoor vrij is gemaakt.

ODE vindt dat de raad goed moet weten hoe zaken in elkaar zitten om een besluit te kunnen nemen. Alles moet duidelijk zijn: wat het college wil gaan doen, wat de inwoners ervan vinden en hoe het past binnen wat we willen bereiken.

De raad denkt en beslist zelf: Natuurlijk moeten raad en college goed met elkaar door een deur kunnen, maar de raad moet zelf kunnen beslissen of ze iets goed vindt of niet. Wat raadsleden stemmen mag niet bepaald worden doordat iemand van hun partij wethouder is, of niet. Coalitie- of strikte fractiediscipline (waardoor alle mensen van een partij hetzelfde moeten stemmen) zijn in strijd met de Grondwet (artikel 129) en passen niet in een moderne democratie.

- **ODE** vindt, net zoals in de Grondwet staat, dat raadsleden en fracties een eigen mening moeten kunnen vormen en die ook uiten in de raadsvergadering.

Democratie is méér dan de helft plus 1: Natuurlijk tellen de meeste stemmen, maar een plan is pas goed als zoveel mogelijk verschillende stemmen samen de meerderheid vormen. Twee grote partijen hebben wel veel mensen die hetzelfde stemmen, maar een aantal kleinere partijen vertegenwoordigen meningen die ook belangrijk zijn. Als hun mening nooit gehoord wordt klopt er iets niet.

- **ODE** vindt alleen besluiten waarin zoveel mogelijk verschillende meningen zich kunnen vinden echt democratische besluiten.

Vertegenwoordiging betekent ook verantwoording afleggen: De raadsleden vertegenwoordigen alle inwoners van de gemeente. Dan moeten ze dus ook uitleggen aan de inwoners waarom ze voor of tegen iets gestemd hebben.

- **ODE** vindt dat raadsleden altijd aan de kiezers moeten uitleggen waarom ze iets beslissen en niet alleen maar om de vier jaar als er verkiezingen zijn.

3 Burgemeester en Wethouders: Het College van B&W

Samen besturen: In de gemeente is een *collegiaal bestuur*. Dat betekent dat de burgemeester en de wethouders samen verantwoordelijk zijn voor alle besluiten die het college neemt. Ze zijn dus ook allemaal verantwoordelijk voor één besluit en kunnen daarop worden aangesproken. Portefeuilleverdeling betekent niet verantwoordelijkheidsverdeling.

Wethouder is geen baan voor het leven: wethouders hebben vanuit hun positie als dagelijks bestuurder veel invloed op het uitoefenen van de gemeentelijke bevoegdheden. Officieel heeft een wethouder geen macht, maar in de praktijk is er wel sprake van een machtspositie. Naarmate een persoon langer een dergelijke positie vervult neemt die machtspositie toe. Democratisch gereguleerde overheidsmacht mag echter geen persoonlijke macht worden.

- **ODE** vindt dat ervaring belangrijk is, want anders moet je elke keer opnieuw beginnen met inwerken en gaat kennis verloren, maar je moet voorkomen dat iemand te veel macht krijgt.
- **ODE** vindt dat een wethouder bij voorkeur slechts 2 en als het niet anders kan hooguit 3 raadsperiodes* achter elkaar mag aanblijven. Daarna is het tijd voor iemand anders. (* een raadsperiode duurt vier jaar)

Een collegelid is onafhankelijk: Natuurlijk moet een wethouder weten wat er in de samenleving speelt en moet hij contact houden met de inwoners.

Het moet niet zo zijn dat hij ergens een positie bekleedt waar hij als wethouder voordeel van heeft, of omgekeerd. Voordat je het weet lijkt het op belangenverstrengeling. Dat moet je voorkomen.

- **ODE** vindt dat leden van het college geen (bestuurlijke) functies mogen vervullen bij organisaties/verenigingen/instellingen waarmee de gemeente een beleidsmatige en/of financiële band heeft, bijvoorbeeld bij een vereniging die subsidie krijgt van de gemeente.

4 De Burgemeester

De burgemeester neemt een aparte plek in. Hij (of zij) is voorzitter van de gemeenteraad en maakt deel uit van het college. Dat is een lastige positie, want de gemeenteraad moet het college controleren en daarmee dus ook de burgemeester.

De burgemeester hoort bij geen enkele partij en stemt ook niet mee met de gemeenteraad. Maar hij (of zij) moet soms wel een voorstel van het college verdedigen in de raad. Bijvoorbeeld als het over veiligheid gaat, want daar is de burgemeester verantwoordelijk voor.

De nieuwe raad moet een nieuwe burgemeester aanstellen.

ODE vindt het belangrijk dat de nieuwe burgemeester:

- Echt onafhankelijk is van alle partijen in de raad en in het college.
- Het heel belangrijk vindt dat de raad zelfstandig kan werken en niet gebonden is aan het college.
- Alles zal doen om ervoor te zorgen dat de raad zijn werk goed kan doen.
- Duidelijke taal spreekt, zodat iedereen kan begrijpen wat hij of zij zegt.
- Niet bestuurlijk verbonden is aan verenigingen in onze gemeente, of aan organisaties waar de gemeente mee samenwerkt en ook niet wil dat wethouders dat zijn.

En **ODE** hoopt dat deze keer veel vrouwen solliciteren.

ODE aan de mensen

Uit onze beginselverklaring:

ODE is een politieke beweging die vanuit deze uitgangspunten politiek beleid wil uitstippelen waarbij ze een viertal grote inhoudelijke lijnen ziet:

- *Het geluk en de gezondheid van de inwoners van de gemeente en haar bezoekers.*
- *Het versterken en beschermen van de ecologische en landschappelijke waarden in het buitengebied en in de dorpen.*
- *Het behoud en de ontwikkeling van historie en cultuur van de gemeente zowel materieel als immaterieel, oud en nieuw.*
- *Een heldere financiële structuur, waarin het geld van de gemeenschap goed beheerd en eerlijk uitgegeven wordt.*

ODE voelt zich verantwoordelijk voor het welzijn van mens, plant en dier, het klimaat en de wereld. Nu en in de toekomst.

Eijsden-Margraten is een gemeente die sterk vergrijst. Wil deze gemeente over twintig jaar nog steeds een vitale gemeente zijn, dan is het belangrijk dat hier **jonge gezinnen** een goede plek vinden. ODE vindt dat we als gemeente niet hoeven te groeien, maar het is wel belangrijk dat het inwonertal niet sterk vermindert. Immers, als er minder mensen zijn wordt ook het voorzieningenaanbod minder, bloedt het verenigingsleven dood, wordt de zorg duurder en daardoor zien mensen zich weer genoodzaakt te vertrekken. Een race achteruit.

ODE vindt dat je daar nu al over na moet denken, **een visie hebben op hoe je de vergrijzing begeleidt en de verjonging stimuleert**. Wat is nodig om een levendige gemeente te blijven?

Van vergrijzing naar vergroening

ODE wil onderzoeken waarom jonge gezinnen hier willen blijven wonen en waarom jonge mensen van buiten hier zijn komen wonen. Doormiddel van burgerparticipatie wordt duidelijk welke positieve zaken we kunnen versterken en voor welke negatieve punten we een oplossing nodig hebben.

Geld moet daarbij niet het uitgangspunt zijn. Natuurlijk gaan we niks over de balk gooien, maar wanneer een optie meer kost, maar waardevol is, dan verdient die optie de voorkeur.

Bijvoorbeeld: Sport dichtbij vergroot de kans dat kinderen gaan sporten. Als het niet dichtbij kan, dan **goede vervoersmogelijkheden regelen/faciliteren**. Sport moet gemakkelijk bereikbaar en betaalbaar zijn. Keuze voor nabije sportgelegenheid gaat boven bezuinigen op aantal sportcomplexen

En wat als de jonge gezinnen willen komen, zijn we er klaar voor?

Op dit moment zijn er weinig woningen en de huizen zijn duur, maar na 2040 ontstaat leegstand als we niet nu al nadenken over het aantrekken van nieuwe inwoners. Bijbouwen maakt het probleem waar we straks mee te maken krijgen groter.

Welke andere mogelijkheden zijn er?

Wat betekenen meer woon-werkverkeer voor de verkeersdruk? En voor de duurzaamheid?

Hoe moet het openbaar vervoer georganiseerd worden?

Wat vraagt een meer thuiswerkende bevolking van het digitale netwerk?

Als alleen grotere kernen aantrekkelijk zijn voor nieuwe jonge gezinnen, hoe blijven dan de kleinere kernen leefbaar als straks de bevolking krimpt?

Wat is nodig om ook dan het verenigingsleven fit te houden? Meer geld? Andere werkwijzen?

En wat zijn alternatieven als dat niet lukt?

Hoe komen nieuwe inwoners in verbinding met het verleden van het dorp: de tradities, de gebruiken, de verhalen?

De antwoorden op die vragen wil **ODE** de komende vier jaar samen met de mensen uit deze gemeente vinden.

Onderwijs

Meer Jonge gezinnen heeft ook consequenties voor het onderwijs. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen. Inhoudelijk kan de gemeente hooguit een beetje invloed uitoefenen door mee te praten in het LEA (Lokale Educatieve Agenda). **ODE** vindt dat geen probleem omdat het onderwijs al met veel bemoeienis te maken heeft. Waar de gemeente wel aan moet werken zijn voorwaarden voor kinderen om veilig op school te komen.

- **ODE** wil samen met betrokkenen per school een plan ontwikkelen om de verkeerssituatie rond de school veilig te maken
- **ODE** vindt dat gezamenlijk schoolvervoer nodig is om het aantal autobewegingen terug te dringen.
- **ODE** wil het LEA benutten om het buurtaalonderwijs bespreekbaar te maken. Immers, we leven in een gebied dat direct aansluit op Frans taalgebied en dicht bij het Duitse ligt. Wanneer onze kinderen over de grens kunnen spreken verveelvoudigen hun kansen om in deze (Eu)regio werk te vinden.
- **ODE** vindt ook dat de gemeente haar contacten over de grens moet benutten om scholen in de buurlanden samen te brengen met onze scholen.

Werkgelegenheid

Op dit moment staat de arbeidsmarkt onder spanning. Tekort aan geschikt personeel voor de zorg, in het onderwijs, bij de politie baart zorgen. Maar ook werk waar minder tot geen scholing voor nodig is, zoals fietskoeriers, horecapersoneel en winkelpersoneel is moeilijk te vinden. Een tijd waarin je verwacht dat de werkloosheid vrijwel verleden tijd wordt en die ook mogelijkheden biedt voor mensen voor wie het moeilijker is passend werk te vinden.

Eijsden-Margraten heeft sinds 2021 een eigen sociale dienst, SEM. Het is nog te vroeg om een werkelijk oordeel te geven over het functioneren daarvan, maar de geluiden zijn positief. Een van de taken die erbij hoort is de zorg voor de integratie van de statushouders, dat zijn vluchtelingen die een verblijfsstatus hebben gekregen. Eijsden-Margraten moet elk jaar een vastgesteld aantal Statushouders een woonplek in de gemeente geven. Dat is moeilijk omdat er te weinig huurhuizen beschikbaar zijn en bovendien weinig huizen die geschikt zijn voor wat grotere gezinnen.

- **ODE** zal SEM kritisch blijven volgen, omdat ODE het belangrijk vindt dat de sociale dienst een menselijk gezicht heeft, wat meer betekent dan voldoen aan een wettelijke taak. Vooral ook met het oog op inburgering en integratie van statushouders.
- **ODE** vindt een goed inwonersnetwerk om statushouders op te vangen, vertrouwd te maken met de taal en hun weg te leren vinden in onze maatschappij onontbeerlijk. Zo'n vrijwilligersnetwerk kan niet functioneren zonder praktische en financiële ondersteuning van de gemeente.
- **ODE** vindt dat tijdelijke huisvesting echt tijdelijk moet zijn en de mensen die daar noodgedwongen gebruik van moeten maken, niet op kosten mag jagen.

Verenigingsleven

Een gekoesterde factor in het sociale leven van Eijsden-Margraten is het verenigingsleven. **ODE** vindt verenigingen belangrijk en wil graag dat ze ook in de toekomst een grote rol blijven spelen. Verenigingen kampen met teruglopende ledenaantallen en ze hebben meer moeite dan vroeger om vrijwilligers te vinden voor de taken die bij een verenigingsleven komen kijken. Hoe maken we het voor nieuwe mensen die in onze gemeente komen wonen aantrekkelijk om deel te nemen aan het sociale leven in het dorp van hun keuze?

- **ODE** wil samen met verenigingen zoeken naar wat nodig is om het verenigingsleven fit te houden.
- **ODE** ondersteunt burgerinitiatieven die gericht zijn op het verbeteren van de leefbaarheid en de onderlinge verbondenheid in kernen.

Zorg

De komende jaren zal de groep ouderen flink in aantal stijgen. **ODE** wil hen niet als een punt van zorg zien, maar als een groep die wezenlijk bijdraagt aan de sfeer en het eigene in de dorpen. Immers, ouderen zijn een belangrijke bron van kennis en hebben ervaring met de geschiedenis en de tradities van onze gemeente. Ze nemen doorgaans ook graag en tot op hoge leeftijd deel aan het dorps- en verenigingsleven.

Dat neemt niet weg dat ouderdom met gebreken komt en we ons zorgsysteem goed op orde moeten hebben, zodat mensen kunnen krijgen wat ze nodig hebben om zo lang mogelijk onafhankelijk en gelukkig te blijven. Daarbij hoort volgens ODE ook verantwoordelijk voor de toegankelijkheid in onze kernen voor mensen die gehinderd zijn in hun bewegingen.

ODE vindt het belangrijk dat mensen niet in een dankbaarheidspositie geduwd worden, doordat ze hulp nodig hebben, maar met hun beperkingen een volwaardige rol kunnen blijven spelen. Dat geldt niet alleen voor ouderen, maar voor iedereen die op sommige gebieden of momenten ondersteuning nodig heeft.

ODE vindt ook dat mantelzorg geen *liefdewerk oud papier* is, maar een serieuze en vaak ook zware belasting, die weliswaar met liefde wordt gedragen, maar daarom nog niet vanzelfsprekend is. Mantelzorgers zijn een belangrijke ontlasting van de reguliere zorg en besparen de overheid veel geld. Daar mag de gemeente wel wat voor terug doen. Een mantelzorgcompliment is belangrijk, maar ook ondersteuning en respijtzorg, zodat mantelzorgers het volhouden.

Preventie

Wanneer gesproken wordt over voorkomen dat mensen ziek worden, dan is naast gezonde voeding, het bestrijden van eenzaamheid en mensen laten bewegen, ontegenwoordig belangrijk. Steeds meer geld wordt gestoken in preventie.

Huisdieren helpen om minder eenzaam te zijn, bovendien vragen ze zorg wat een reden van bestaan geeft. Honden maken dat mensen gaan bewegen. **Huisdieren besparen de gemeente veel zorgkosten.** Jaarlijks haalt de gemeente bijna 1,5 ton aan hondenbelasting op. Een belasting die ongemotiveerd is, want er is geen grond voor deze heffing. Bovendien is hij slechts op één huisdier van toepassing. Dat is geen gelijke behandeling ten opzichte van eigenaren van andere huisdieren die buitenshuis komen, zoals katten, duiven of paarden.

 ODE wil de hondenbelasting in vier jaar afbouwen tot nul.

Kunst en cultuur

ODE ziet kunst en cultuur in al zijn vormen als onlosmakelijk met de mens verbonden en daarom onontbeerlijk voor het welzijn van mensen. Kunst geeft ruimte aan emoties en gedachten en maakt die los bij degene die kunst beleeft.

 ODE ondersteunt burgerinitiatieven die het culturele leven versterken en vernieuwen.

Digitale veiligheid

Voor iedereen is het gebruik van allerlei wachtwoorden veel gedoe. Toch moeten veel websites weten met wie ze te maken hebben. Vaak wordt er veel meer informatie gevraagd dan dat strikt genomen noodzakelijk is. Ook bij de gemeente gaat steeds meer digitaal. Het gaat hier niet alleen om gemeentelijke informatie, maar over (soms zeer persoonlijke) informatie van alle inwoners.

- **ODE** vindt dat alleen die informatie gevraagd mag worden die strikt noodzakelijk is.
- **ODE** vindt dat niet bezuinigd mag worden op de veiligheid van het gemeentelijke digitale systeem.

Economie

De economie in onze gemeente heeft twee belangrijke spelers die elkaar soms in de weg zitten

1. Landbouw

De landbouw en de gemeente zijn grootgrondbezitters in onze gemeente. Dat geeft een grote verantwoordelijkheid. Er bestaat veel regelgeving voor landbouw, maar geen zekerheid omdat de regels elk moment weer kunnen veranderen. Dat maakt het voor boeren risicovol om met omvorming aan de slag te gaan en geeft de projecten een onzekere toekomst. Wat is nodig om de landbouw natuurinclusief en passend binnen ons coulisselandschap te krijgen en te houden?

ODE wil een [duidelijk plan maken waar de gemeente naartoe wil met de landbouw](#). Dat plan moet rust en zekerheid aan de boeren geven.

Deze visie en het uitvoeringsplan kan alleen samen met boeren gemaakt worden.

Voor **ODE** betekent dat:

- Openbare kennisvergaring voor alle partijen die hierin samen optrekken. Ervaringsverhalen, wetenschappelijke onderbouwing, financiële mogelijkheden.
- Gezamenlijk een duidelijke lange termijnvisie ontwikkelen op landbouw en (alternatieve) agrarische ontwikkelingen waarbij natuurinclusieve kleinschalige landbouw met ruimte voor landschapselementen, natuur en 'rommelhoekjes' en waarin de gezondheid van bewoners centraal staat. Vergunningen en subsidies voor nieuwe ontwikkelingen worden toegespitst op het bereiken van dit doel en ondernemers worden ondersteund bij de omvorming.

2. Toerisme en recreatie

Het landschap is de belangrijkste factor voor het toerisme in onze gemeente. Toeristen komen ervoor en ze komen ervoor terug. Ons landschap en onze natuur dragen daarmee ook wezenlijk bij aan de gezondheid en het geluk van mensen die hier niet wonen. Dat moeten we zo houden.

Wanneer de toeristische druk te veel wordt werkt het averechts, is het niet meer prettig en blijven de toeristen uiteindelijk weg, waardoor ook de inkomsten opdrogen.

- **ODE** zet in op kwaliteit en niet kwantiteit: Dit betekent dat er ruimte is voor kleinschalig en natuurgericht toerisme met voldoende diversiteit. (Niet meer maar beter)
- **ODE** staat kleinschalige campings en B&B toe zich te ontwikkelen op bestaande agrarische bedrijfslocaties mits dat een verbetering betekent voor natuur en landschap.

- **ODE** zet in op en ondersteunt kwaliteitsverbetering van bestaande bungalow- en vakantieparken.
- **ODE** ondersteunt activiteiten die toeristen trekken die hier komen voor de rust, de rijke cultuur en het lekkere, liefst lokale, eten en drinken.
- **ODE** vindt dat wie financieel baat heeft bij het landschap ook bij mag dragen aan de bescherming ervan.

Lokaal ondernemen

Eijsden-Margraten heeft een economische structuur nodig die zowel duurzaam als gezond is voor mens en milieu

- **ODE** wil de *korte ketens* versterken: lokaal voedsel, producten die hier passen in de tijd van het jaar, afzetmogelijkheden, logistiek verbeteren en bewustwording van consumenten verbeteren.

aan onze omgeving

Uit onze beginselverklaring:

***Politiek** is ook knopen doorhakken en besluiten nemen met het oog op de lange termijn, het grotere geheel en het algemeen belang. Voor het hier en nu, maar juist ook voor de toekomst, voor de generaties na ons. Dat kan op de korte termijn soms schuren.*

Aan het prachtige landschap met bijzondere natuur rond karakteristieke bebouwing ontleent Eijsden-Margraten haar identiteit. **ODE** houdt van deze omgeving, koestert haar en wil haar versterken. **ODE** zet in op een omgeving waar wonen en werken op een duurzame wijze samengaan. Voor **ODE** is zuinig ruimtegebruik het uitgangspunt. Natuur, landschap en klimaat zijn de belangrijkste voorwaarden voor ons bestaan en ons voortbestaan. Zij leveren de essentiële benodigdheden voor het leven op aarde en verdienen daarom extra bescherming.

- **ODE** vindt natuur en landschap een bestaansvoorwaarde en daarom een randvoorwaarde bij al het handelen
- **ODE** vindt Klimaat hier en nu en wil gemeentelijke plannen getoetst aan de klimaatdoelen.
- **ODE** ziet veel mogelijkheden voor alternatieve energie die worden onderzocht en benut.
- **ODE** vindt dat wonen beschikbaar moet zijn voor alle doelgroepen en benut hierbij bestaande bebouwing. **ODE** wil nieuwbouw liefst tussen bestaande bebouwing (inbreiding)
- **ODE** vindt dat agrarische ontwikkeling, bedrijvigheid, recreatie en toerisme gekenmerkt moeten worden door duurzaamheid, kwaliteit en kleinschaligheid
- **ODE** ziet dat *langzaam verkeer* een belangrijke rol heeft en wil de buitenruimte hiervoor expliciet inrichten.
- De gemeente is geen eiland dus **ODE** kijkt over de grenzen heen en zoekt actief samenwerking.

Natuur en landschap

- Zeker bij dit onderwerp kan het schuren. Er zijn veel tegenstrijdige belangen en is er een grote betrokkenheid. Mensen houden van deze omgeving, maken zich zorgen over de natuur, verdienen een boterham aan het mooie landschap of juist door het land te bewerken. **ODE** wil dat duidelijk is wat in onze gemeente feitelijk aanwezig is, zodat inzichtelijk is waarover nagedacht moet worden bij het uitwerken van plannen. De provincie en het rijk wezen al beschermde gebieden aan, maar ons buitengebied heeft veel meer te bieden. **ODE** vindt dat de gemeente zich aan de richtlijnen voor natuurbescherming van provincie, rijk en Europa moet houden.
- **ODE** wil samen met alle betrokkenen **een gemeentelijke natuurvisie en bijbehorende natuurnetwerkkarta** opstellen om de minder beschermde natuur en natuurverbindingen in kaart te brengen.

Het is belangrijk dat breed aan deze kaart meegewerkt wordt en de gemeente hem niet alleen uitwerkt. Immers, als de gemeenteraad de kaart definitief maakt, is dit een belangrijk document bij beslissingen over bijvoorbeeld nieuwe bouwplannen of evenementen. Als de kaart klaar is, kan de gemeente ook gemakkelijk zien waar iets ontbreekt en waar natuur bij kan komen. Daar kan ze haar gemeentelijke groenbeheerplannen op afstemmen. Een gezonde natuur in de toekomst vraagt iets van ons op dit moment.

ODE vindt het daarom belangrijk dat de gemeente duidelijk maakt waar ze, als het om natuur gaat, naartoe werkt.

- **ODE** wil een stimuleringsfonds voor lokale initiatieven die de achteruitgang van biodiversiteit tegengaan en bosaanplant bevorderen. Hierbij is het gebruik van lokale inheemse vegetaties, struiken en bomen een belangrijk onderdeel.
- **ODE** wil een partij (zoals voorheen IKL) die zorg draagt voor verbinding tussen natuur, vrijwilligers en gemeente en die uitvoering geeft aan natuur- en landschapsprojecten.

Klimaat, milieu, energie

ODE is zich zeer bewust van de klimaatverandering en de gevolgen daarvan in de nabije toekomst. Net als elke gemeente zal Eijsden-Margraten haar bijdrage moeten leveren.

ODE vindt dat elk plan dat de gemeente maakt getoetst moet worden aan de klimaatdoelen.

Onze gemeente heeft te maken met een aantal specifieke problemen waarvan een deel van onze inwoners nu al veel last ervaart. Zo is **de lucht** op een aantal plaatsen in onze gemeente **ernstig vervuild**. De kernen aan de Maas hebben ondervonden ook de gevolgen van het **water**beleid in België. Langs die weg stroomt ook veel **afval** ons land in.

Er is intensief overleg en waar mogelijk samenwerking met ons buurland en de ons omringende gemeenten nodig. Dat geldt ook waar het gaat om het terugdringen van **lawaa**i overlast door verkeer op de grond en in de lucht.

Ons landschap leent zich niet voor grootschalige **energieopwekking**. Zonneweides passen hier niet. **ODE** wil alle mogelijke daken inzetten, maar dat is niet genoeg. We blijven zoeken naar manieren om de energievoorziening en het gebruik duurzaam te maken.

De gemeente heeft hier een voortrekkersrol en moet duidelijk maken dat wat de inwoners zelf doen effect heeft en waarom dat zo is. Bijvoorbeeld hoe mensen de overlast door water of hitte kunnen verminderen. Hoe ze voorkomen dat ze meer dan noodzakelijk energie verbruiken. Wat ze kunnen doen om hun persoonlijke voetafdruk zo klein mogelijk te maken.

- **ODE** wil een bestuur dat zich actief opstelt in het bestrijden van overlast van zowel de burgerluchtvaart als de pleziervluchten van sportvliegtuigjes, *ultralights* en helikopters, en motoren.
- **ODE** wil de bestaande bebouwing (daken), overkappingen en parkeerplaatsen, nieuwbouw bij woningen en bedrijven optimaal benutten voor zonne-energie.
- **ODE** wil de mogelijkheden verkennen voor regulering van het energiegebruik, de waterhuishouding en duurzaam grondgebruik bij bedrijven.
- **ODE** wil stimulerings- en reguleringsmogelijkheden om water vast te houden, (ondergronds) te bergen en gedoseerd af te voeren, verdere verharding tegen te gaan, te ontstensen en te vergroenen als manieren om met de verandering in het klimaat (zoals hevige regenval, grote droogte en hittestress) om te gaan.

Wonen

Op dit moment is het dringen op de woningmarkt, maar in de toekomst verandert dat, tenzij we de gemeente aantrekkelijk weten te houden voor jonge mensen.

ODE vindt dat je bij woningplannen moet zorgen voor flexibiliteit. Nu zijn er meer woningen nodig, straks minder. Nu zijn nog veel grote woningen bewoond, straks komen ze leeg, maar voldoen ze wellicht niet meer aan de eisen die aan woningen worden gesteld qua, duurzaamheid en comfort.

- **ODE** zet bij woningbouw in op verdere inbreiding. In de grote kernen Eijsden en Margraten kan beperkte (midden)hoogbouw om het kwetsbare buitengebied te ontlasten zonder het groene en dorps karakter van de kernen aan te tasten
- **ODE** wil duurzaam bouwen, afgestemd op de juiste doelgroep (starters en jongeren, maar ook ouderen en eenpersoonshuishoudens) en op woongedrag zoals de toename van het thuiswerken.
- **ODE** wil langdurig leegstaande kantoren en winkelpanden benutten voor huisvesting en stimuleren dat leegstaande schuren worden verbouwd tot woningen.
- **ODE** wil een strategisch grond- en woningbouwbeleid voeren om prijzen voor starters te drukken.
- **ODE** wil coöperatieve woonvormen, woonverenigingen (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap CPO), *Tiny Houses* en andere alternatieve woonvormen aanmoedigen.

Het is wettelijk niet toegestaan om jongeren uit de eigen gemeente voor te laten gaan op de woningmarkt, maar **ODE** ziet mogelijkheden om hen wel een voorsprong te geven. Bijvoorbeeld door jongeren die een huis zoeken breed te informeren, zodat ze goed voorbereid de woningmarkt opgaan. Collectieve (ver)bouwprojecten (CPO) geven jonge mensen ook meer kans om in het gewenste dorp aan een woning te komen, doordat ze dicht bij het vuur zitten en samen financieel sterker staan.

Verkeer en Vervoer

Het is druk in Eijsden-Margraten, zeker in de weekenden. Er is veel verschillend verkeer. Verschillend in snelheid, in maat zowel qua omvang als geluid, en in kwetsbaarheid. De verkeersdruk heeft negatieve effecten op het woongenot van onze inwoners, op de verkeersveiligheid en op de natuur en het landschap.

Kleine woongemeenschappen als Bruisterbosch, Honthem, Eckelrade, Libeek ervaren verkeersoverlast doordat ze als *doorgangsdorpen* worden aangemerkt. Dat werkt sluipverkeer in de hand, dat de route vaak neemt en de neiging heeft te hard te rijden. Inwoners van diverse kernen hebben al heel goede plannen geopperd.

- **ODE** wil kleine dorpsgemeenschappen een andere verkeersomschrijving (bijvoorbeeld woonerf) geven, waardoor ontmoedigingsmaatregelen ingevoerd kunnen worden en sluipverkeer geen voordeel ervaart van routes binnendoor.
- **ODE** geeft op veelgebruikte fietsroutes fietsers voorrang op snelverkeer.
- **ODE** wil grote voertuigen en machines in onze woonkernen en holle wegen met kwetsbare bermen ontmoedigen, maar daarbij wel gezamenlijk onderzoeken wat alternatieven zijn qua route en materieel.
- **ODE** wil geen verdere verharding van land- en veldwegen.
- **ODE** wil samen met de ons omringende gemeenten en in overleg met inwoners en ondernemers de (lawaai- en uitstoot producerende) toeristische verkeersdruk terugdringen.

ODE aan wat we al zijn

ODE beschrijft in dit verkiezingsprogramma wat zij belangrijk vindt en wat voor soort gemeente ze voor ogen heeft. Hoe belangrijk ze het landschap vindt en hoe noodzakelijk goede zorg voor en versterking van de natuur. **ODE** uit haar zorg over de teloorgang van de landbouw en onderstreept het belang van kleinschalige landbouw om onze omgeving mooi te houden. **ODE** is voorstander van goed voedsel dat dichtbij, op duurzame wijze wordt geproduceerd en geconsumeerd. **ODE** onderschrijft het belang van onze culturele en gebouwde geschiedenis. **ODE** pleit voor langzamer leven, waarbij mensen oog houden voor elkaar, zorg goed geregeld is en kinderen zich op een gezonde manier tot volwassenen kunnen ontwikkelen. **ODE** spreekt uit hoe ze respectvol met de omgeving, de mensen die er wonen en hun geschiedenis om wil gaan en hoe ze een duurzame toekomst ziet. **ODE** wil een goede samenwerking tussen inwoners en gemeente.

ODE constateert dat Eijsden-Margraten daarvoor de perfecte blauwdruk in de la heeft liggen: **Cittaslow**

- **ODE** wil dat Eijsden-Margraten de titel *Cittaslow* eerlijk kan dragen, omdat de gemeente haar beleid voert, passend binnen die filosofie.

